

GOMILNO GROBIŠČE V LOKI PRI ČRNOMLJU

JANEZ DULAR

Inštitut za arheologijo ZRC SAZU, Ljubljana

Ko sem pred leti pripravljaval objavo železnodobne nekropole iz Loke pri Črnomlju, sem uvodoma poudaril, da je bilo mogoče v objavi zajeti le del gradiva iz tega bogatega najdišča.¹ Jernej Pečnik, ki je nekropolo izkopal, je namreč na Loki raziskoval v dveh kampanjah: najprej aprila in maja 1896, ko je prekopal 4 gomile na posestvu nadučitelja Frana Šetine in nekega kmeta iz Črnomlja, nato pa še oktobra istega leta, ko se je lotil preostalih štirih gomil, ki so stale na zemljišču Alojza Fabijana iz Loke. Pečnik je predmete poslal v dunajski Naravoslovni muzej ob zaključku vsakokratnih izkopavanj. Tako je bila prva pošiljka odposlana iz Novega mesta 9. maja 1896. leta, druga pa 20. oktobra istega leta. K najdbam je Pečnik vsakokrat priložil tudi kratek seznam predmetov po posameznih gomilah in grobovih.²

Ko so kasneje v dunajskem Naravoslovnem muzeju najdbe iz Loke inventarizirali, je bilo v inventarno knjigo pod to najdišče vpisano le gradivo s Pečnikovih spomladanskih izkopavanj.³ Žal pa grobne celote niso bile popolne, saj je v njih manjkalo praktično vse keramično posodje. Neznano kam so prispele tudi najdbe s Pečnikovih oktobrskih izkopavanj. Tako je razumljivo, da sem pri prvi objavi v AV 24 (1973) publiciral le tiste najdbe, ki so bile pod najdiščem Črnomelj inventarizirane v inventarni knjigi dunajskega muzeja. Objava torej ni bila popolna, kar sem v uvodnem poglavju jasno poudaril.

Srečno naključje pa je lansko leto pripeljalo do tega, da je bil odkrit tudi dovršen del preostalega črnomaljskega gradiva. Največ je k temu prispeval kustos Dolenjskega muzeja Tone Knez, ki je med pripravljanjem objave novomeških halštatskih nekropol ugotovil, da se med tamkajšnjim gradivom, ki ga hrani Naravoslovni muzej na Dunaju, pojavljajo tudi najdbe iz štirih gomil (označene so z rimskimi številkami I—IV), za katere pa ni nikakršnih podatkov, da bi bile kdaj v Novem mestu izkopane.⁴ To ugotovitev je Tone Knez posredoval Draganu Božiču, ki je prišel na misel, da gre morda prav za izgubljeno gradivo iz črnomaljskih gomil. Natančno preverjanje najdb in Pečnikovih zapiskov je pokazalo, da so predmeti, med katerimi prevladuje keramika, res iz Loke pri Črnomlju. Kmalu je postalo tudi jasno, da gre za najdbe iz obeh Pečnikovih izkopnih posegov (maj in oktober), ki so bile iz nepojasnjenih vzrokov združene in zmotno pripisane Novemu mestu. Tako je bila po več kot 75 letih končno identificirana tudi druga polovica črnomaljskega gradiva, saj je bil ob keramičnem posodju v depozu dunajskega muzeja skrit tudi del neinventariziranih kovinskih najdb.⁵

Razporejanje keramike po posameznih grobovih je bilo skrajno težavno. Gradivo je bilo namreč združeno in inventarizirano pod oznakami štirih in ne osmih gomil, kar je privedlo do tega, da se številke grobov večkrat niso ujemale z dejanskim stanjem. Temu je po vsej verjetnosti botrovalo dejstvo, da Pečnik jeseni z numeriranjem gomil ni nadaljeval po tekočem vrstnem

redu, ampak ga je začel znova. Tako je tudi gomile, ki jih je izkopal v oktobru, oštevilčil z I—IV, kar je pri inventarizaciji pripeljalo do zamenjav. K sreči so bili Pečnikovi opisi nekaterih grobov toliko natančni, da je bilo možno po grobnih celotah razporediti več kot polovico posod. Vse gradivo pa se seveda ni dalo identificirati. Prav tako je še vedno ostalo tudi precej takšnih grobov, ki nimajo ohranjenih nobenih najdb. To velja še posebej za grobove s slabšo keramiko, ki jo je Pečnik, če je bila preslabo ohranjena, najverjetneje puščal kar v zemlji. Vse najdbe iz črnomaljskega gomilnega grobišča torej kljub novoodkritemu gradivu vendarle niso znane. Tako nekropole s ponovno objavo sicer ne bomo objavili v celoti, prikazana pa bo bolj ali manj njena dokončna slika, saj je malo verjetno, da bi v bodoče odkrili še kakšne najdbe iz tega najdišča.

Pri ponovni objavi nameravamo izdati le katalog vseh osmih gomil. Topografska slika najdišča in ovrednotenje najdb sta bila namreč podana že pri prvi objavi, zato teh ugotovitev ne nameravamo ponavljati. Osnovni vir, ki smo ga uporabili za sestavo kataloga, so Pečnikovi popisi grobov. Ta vir je namreč prvoten in zato tudi najbolj zanesljiv. Pečnikove opise objavljamo dobesedno (brez popravkov) in sicer po prepisu, ki ga hrani Narodni muzej v Ljubljani. Zaradi boljšega pregleda jih objavljamo v kurzivi, medtem ko je naš komentar natisnjen v običajnem tisku.

KATALOG

Gomila 1

Pečnik: *Der Hügel war auf der Wiese des Herrn Schullehrers, der Hügel war 17 m lang 10 m breit und 2 m hoch.*

Grob 1 (T. 1: 1—9 in T. 2: 1—8). Pečnik: *Skelet Grab, ohne Knochen, Kopf gegen Norden 2 m tief, beim Kopfe schönes Halsring, einige Korallen Bernstein, einige aus Knochen, 5 schöne goldene Sternchen bei Korallen als Schmuck, eine grosse Glas-skoralle, 2 krainische Fibeln mit Eisennadeln, 2 grosse eiserne Armbänder 14 cm lange, schöne ungewöhnliche, und einige dabei aus Eisen, gewöhnliche Ringe, interessantes Grab, und 1 Tongefäss.*

Pečnikov seznam najdb in inventar groba, kakršen je vpisan v inventarni knjigi dunajskega muzeja, se v glavnem ujemata. Izjema je ogrlica iz bronastih valjčkov (inv. št. 37640), ki je Pečnik v popisu ne omenja in smo jo zato izločili iz grobne celote. Predstavljena je na T. 13: 5. Keramična posoda, ki je bila v grobu, je iz-gubljena.

1. Fragmentirana vaška vozlasta fibula (37635).⁶ Velikost 9,2 cm. T. 1: 2.
2. Fragmentirana vaška vozlasta fibula (37636). Velikost 9,5 cm. T. 1: 3.
3. Bronast vozlast torkves z uvitima zaključkoma (37637). Velikost 14,3 cm. T. 1: 4.
4. Pet zlatih lamel (37647). Velikost 2 cm × 1,9 cm. T. 1: 1.
5. Ogrlica iz temno modrih svitkov, ki so narejeni iz steklene paste (37644). T. 1: 5.
6. Ogrlica iz ploščatih jantarjevih jagod (37646). T. 1: 6.
7. Ogrlica iz drobnih jantarjevih jagod (37645). T. 1: 7.
8. Ogrlica iz drobnih jagod iz steklene paste (37642). T. 1: 8.
9. Jagoda iz prozorne steklene mase (37643). T. 1: 9.
10. Bronast obroček s paličastim podaljškom (37638), fragmentiran. Velikost 4,8 cm. T. 2: 1.
11. Bronast obroček (37639/a). Premer 4 cm. T. 2: 2.
12. Bronast obroček, fragmentiran (37639/b). Premer 3,7 cm. T. 2: 3.
13. Bronast obroček, fragmentiran (37639/c). Premer 3,3 cm. T. 2: 4.

14. Železna narokvica, narejena iz okrogle žice (37641/a). Na zunanji strani so ostanki tkanine. Premer 7,8 cm, višina 13,3 cm. **T. 2:** 5.
15. Železna narokvica, narejena iz okrogle žice (37641/b). Premer 7,6 cm, višina 14,2 cm. **T. 2:** 6.
16. Fragmenti železne zapestnice. Premer okoli 9 cm. **T. 2:** 7.
17. Fragmenti železne zapestnice. Premer okoli 9 cm. **T. 2:** 8.

Grob 2 (**T. 3:** 1—8 in **T. 4:** 1—4). Pečnik: *Skeletgrab ohne Knochen, 2 m tief, Kopf gegen Osten; ein grosser Halsring mit eisernen Nadel, Bernsteinkorallen, 5 Stück goldene Sternchen, eine grosse Koralle aus Glass fürs Schmuck, 1 krainische Fibula mit eisernen Nadel, 2 schöne bronzerne Armbänder ungewöhnliche, 2 grosse eiserne Armbänder, und 2 gewöhnliche Armbänder aus Eisen, es waren auf jeder Hand 3 Gattung Armbänder, so was noch nie gefunden, und 1 Tongefäss. Interesanter Fund.*

Pečnikov seznam se z inventarno knjigo Naravoslovnega muzeja ujema, le da v njem ni omenjen fragment svinčenega obročka (inv. št. 37652), ki ga objavljamo posebej na **T. 13:** 13. Keramična posoda je izgubljena.

1. Pet zlatih lamel (37655). Velikost 1,8 cm × 1,8 cm. **T. 3:** 1.
2. Fragmentirana vaška vozlasta fibula (37648). Velikost 12,5 cm. **T. 3:** 2.
3. Bronast vozlast torques z železnim jedrom (37649). Premer 15,2 cm. **T. 3:** 3.
4. Ogrlica iz jantarjevih jagod (37757). **T. 3:** 4.
5. Jagoda iz prozornega stekla (37656). Premer 1,9 cm. **T. 3:** 5.
6. Bronasta rebrasta zapestnica (37650). Premer 8,4 cm. **T. 3:** 6.
7. Bronasta rebrasta zapestnica (37651). Premer 8,4 cm. **T. 3:** 7.
8. Fragmentirana narokvica, narejena iz železnega ploščatega traku, ki ima na zunanji strani rebro (37654). Premer 7,9 cm, višina 12,4 cm. Na zunanji strani so ohranjeni ostanki tkanine. **T. 4:** 1.
9. Fragmentirana narokvica, narejena iz železnega ploščatega traku, ki ima na zunanji strani rebro. Skupaj je ohranjenih 12 kosov (37654). **T. 4:** 2.
10. Fragmentirana železna zapestnica (37653/b). Premer 7,5 cm. **T. 4:** 3.
11. Železna zapestnica, razjedena od rje (37653/a). Premer 8,2 cm. **T. 4:** 4.

Grob 3. Pečnik: *Skelet, Kopf gegen Norden, ohne Beigaben, nur 2 Tongefässe 1,5 m tief.*

Posodi, ki ju omenja Pečnik, sta izgubljeni.

Grob 4. Pečnik: *nur auf einer Haufe verbrante Leiche, Knochen 1 m tief.*

Grob 5. Pečnik: *1 m tief, ein Brandgrab, ohne Beigaben.*

Gomila 2

Pečnik: *Hügel Nr. 2 war 15 m lang, 13 m breit, 2 m hoch, angefangen zu graben von Westseite.*

Grob 1. Pečnik: *Kopf gegen Norden, 2 m tief, ein Halsring, mehrere Korallen aus Knochen, eine Krainische Fibula, ein ungewöhnliches Halsschmuck, Ohrgehänge meistens schlecht erhalten.*

Današnje stanje najdb se s Pečnikovim seznamom v celoti ujema, le da ogrlice niso iz kosti, ampak iz steklene paste.

1. Fragmentirana vaška vozlasta fibula (37658). Velikost 10,3 cm. **T. 5:** 1.
2. Fragmentirana polmesečna fibula. Bronast lok je okrašen z izboklinami. Železna noga, ki manjka, je bila prikovičena na lok z dvema bronastima zakovicama. Iz železa je bila tudi igla, ki se je premikala na principu zgloba. Verižice z obeski so bronaste (37659). Velikost 10,6 cm. **T. 5:** 2.
3. Fragmentiran bronast torques (37660). Premer 12,5 cm. **T. 5:** 3.
4. Ogrlica iz svetlo zelenkaste paste (37662). **T. 5:** 4.
5. Ogrlica iz svetlo zelenkaste paste (37662). **T. 5:** 5.

6. Ogrlica iz svetlo zelenkaste paste (37662). **T. 5: 6.**
7. Fragmentiran bronast obroč (37661). **T. 5: 7.**
8. Fragmentiran bronast obroč (37661). **T. 5: 8.**

Grob 2. Pečnik: *1 m tief, Kopf gegen Osten, nur 2 kleine Armringe, und 1 Tongefäss, 1 eiserne krainische Fibula.*

Sedanji inventar se s Pečnikovim popisom ujema, le keramična posoda, ki je bila v grobu, ni ohranjena.

1. Fragmentirana železna vozlasta fibula (37664). Velikost ohranjenega loka 6,3 cm in noge 4,4 cm. **T. 4: 5.**
2. Bronasta rebrasta zapestnica (37663). **T. 4: 6.**
3. Bronasta rebrasta zapestnica (37663). **T. 4: 7.**

Grob 3. Pečnik: *Skeletgrab 1,5 m tief, ein ungewöhnlich grosses schlecht erhaltenes Eisenmesser und 1 Tongefäss, Kopf gegen Osten.*

V inventarni knjigi Naravoslovnega muzeja je pod to grobno oznako vpisano tudi glinasto vretence (inv. št. 37666), ki pa ga Pečnik ne omenja in torej ne sodi v grob **T. 13: 16**. Keramična posoda je tudi tokrat izgubljena.

1. Fragmentiran ukrivljen železen nož (37665). Dolžina 33,4 cm. **T. 6: 1.**

Grob 4. Pečnik: *Brandgrab 1,30 cm tief, Brand in die Erde geschütet, nur 1 Tongefäss dabei.*

Posoda, ki jo omenja Pečnik, je izgubljena.

Grob 5. Pečnik: *Brandgrab, 1 m tief, Brand in die Erde geschütet, nur 1 Tongefäss dabei.*

Glinasta posoda (skodela) je v Naravoslovnem muzeju na Dunaju inventarizirana pod oznako Rudolfswert, Hügel II, Grab 5. Grobna oznaka se torej s Pečnikovim popisom ujema; v inventarni knjigi je torej napačno navedeno le najdišče.

1. Skodela iz rjave zglajene gline. Ročaj je trakast, dno rahlo vbočeno. Premer 10,3 cm (66190). **T. 6: 2.**

Gomila 3

Pečnik: *Hügel Nr. III, auf der Wiese eines Bauers, 15 m lang, 12 m breit und 3 m hoch, angefangen zu Graben von der Südseite.*

Grob 1. Pečnik: *Skeletgrab, 3 m tief, zwei Damen zusammen begraben. Köpfe gegen Norden, Füße gegen süden, am Ende der Füße eine griechische Urne, gelbe mit schwarzen Verzierung, in Scherben, von Erde zusammengedrückt, aber wird sich zusammenstellen lassen, eine feine Arbeit, an jeder Hand eiserne Armbänder, eine war viel kleiner, es waren gewiss Mutter und Tochter zusammen begraben, beim Kopfe hatte jede ein Halsring aus Bronze, eine hat gehabt bei Halsring ein wenig Korallen Bernstein, und noch 1 Tongefäss.*

V inventarni knjigi dunajskega Naravoslovnega muzeja je pod to grobno oznako vpisan le apulski krater, vendar pa se je dala grobna celota z ostalim gradivom, ki je sumarno inventarizirano pod oznako Hügel 3, dobro rekonstruirati. Iz Pečnikovega zapisa je možno razbrati, da gre za dvojen pokop, kar je zaradi očitne razlike v velikosti nakita dokaj verjetno.

1. Bronast vozlast torkves (37669). Premer 12,1 cm. **T. 6: 3.**
2. Bronast vozlast torkves (37668). Premer 13,3 cm. **T. 6: 4.**
3. Ogrlica iz jantarjevih jagod (37674). **T. 6: 5.**
4. Fragmentirana narokvica iz železne žice (37671). Na zunanji strani so ohranjeni ostanki tkanine. Premer 7,8 cm, višina 12,2 cm. **T. 7: 1.**
5. Fragmenti narokvice iz železne žice (37671). Premer okoli 8 cm. **T. 7: 2.**
6. Fragmentirana narokvica iz železne žice (37672). Premer 6,1 cm, višina 5,1 cm. **T. 7: 3.**

7. Fragmenti narokvice iz železne žice (37672). Premer okoli 6 cm. **T. 7:** 4.
8. Krater iz svetlo rumeno žgane gline. Ornament je črno slikan (37667). Premer 23,4 cm, višina 24,8 cm. **T. 7:** 5.

Grob 2. Pečnik: *Skeletgrab, ohne Beigaben, 3 m tief, Kopf gegen Norden, nur 1 Tongefäss.*

Posoda, ki jo omenja Pečnik, je izgubljena.

Grob 3. Pečnik: *Skeletgrab 2,5 m tief, Kopf gegen Osten, nur 1 Tongefäss.*

Posoda, ki jo omenja Pečnik, je izgubljena.

Grob 4. Pečnik: *Skeletgrab, Kopf gegen Westen 2,70 cm tief, nur 1 Tongefäss.*

Posoda, ki je bila v grobu, manjka.

Grob 5. Pečnik: *Skeletgrab 2,30 cm tief, Kopf gegen Norden, nur 1 Tongefäss.*

Posoda, ki jo omenja Pečnik, manjka.

Gomila 4

Pečnik: *Hügel Nr. IV war 20 m lang 10 m breit, 2 m hoch, war einmal höher, war Acker darauf, und bei ackern wurde Erde fortgetragen, angefangen zu graben auf der Südseite, weil die Länge von Süden gegen Norden war.*

Grob 1. Pečnik: *Skeletgrab ohne Knochen, 2 m tief, 2 grosse ungewöhnliche bronzerne Armbänder, 1 Kahnfibula, 1 Halsring, Kopf gegen Norden.*

V inventarni knjigi Naravoslovnega muzeja je pod to grobno oznako poleg velike čolničaste fibule vpisan še fragment loka manjše čolničaste fibule (inv. št. 37676), ki pa ga Pečnik ne omenja in smo ga zato izločili iz grobne celote. Predstavljen je na **T. 13:** 2.

1. Bronasta čolničasta fibula (37675). Peresovina in igla manjkata. Velikost 16,5 cm. **T. 8:** 1.

2. Bronast vozlast torkves (37677). Premer 14 cm. **T. 8:** 2.

3. Fragmentirana bronasta narokvica (37678). Trak ima na zunanji strani rebro, ki je okrašeno s poševnimi vrezi. Premer 7,5 cm, višina 6,8 cm. **T. 8:** 3.

4. Fragmentirana bronasta narokvica (37678). Trak ima na zunanji strani rebro, ki je okrašeno s poševnimi vrezi. Premer 7,7 cm, višina 7,3 cm. **T. 8:** 4.

Grob 2. Pečnik: *Brandgrab, 2 m tief, unter der Steinplatte, Steinplatte 1 m lang und breit, unter derselben eine grosse Urne, voll Asche, mit einem Schüssel bedeckt, in der grossen Urne ein kleines Töpferl, mit 2 Hänckeln, ganz gut erhalten, und bei der grossen Urne noch ein Schüssel, war ein grosser Grab aber ohne Beigaben.*

Pod to grobno oznako ni v dunajskem Naravoslovnem muzeju inventarizirana nobena najdba, vendar pa se je dala grobna celota dobro rekonstruirati iz gradiva, ki je v muzeju inventarizirano pod najdiščem Rudolfswert (Novo mesto). Identificiranje najdb zaradi delno pomešanega gradiva sicer ni potekalo povsem gladko, na srečo pa so bili Pečnikovi opisi toliko natančni, da smo lahko grob v celoti rekonstruirali.

V dunajskem Naravoslovnem muzeju imajo namreč pod najdiščem Rudolfswert inventarizirana dva žgana groba s podobno vsebino. Prvi nosi oznako Hügel I. Grab 3 (oznaka groba je, kot bomo videli kasneje, napačna), ki vsebuje žaro, amforo in latvico. Drugi grob, Hügel IV. Grab 2, je bogatejši, saj ima poleg žare še manjši lonček, kar dve latvici, poškodovano železno nanožnico in železen fragment (glej prepis inventarne knjige Naravoslovnega muzeja na koncu članka).

Če se sedaj povrnemo k Pečnikovemu opisu gr. IV/2, potem vidimo, da omenja žaro, latvici in amforo, nikjer pa ne govori o kovinskih predmetih. Oba železna fragmenta torej ne sodita v grob, zato smo ju izločili in objavili posebej na **T. 13:** 7 in 8. Težave so tudi z amforo, saj je v inventarni knjigi v grobu IV/2 vpisan le lonček, torej posoda brez ročajev.

Težave pa so takoj pojasnjene, če si preberemo Pečnikov opis drugega črnomaljskega žganega groba, ki ga je izkopal jeseni 1896. leta. Ker Pečnik jeseni z numeriranjem gomil ni nadaljeval, ampak ga je začel znova, nosi ta grob v njegovem popisu oznako Hügel I, Grab 1.⁷ V njem je našel žaro, latvico in manjšo posodo, ki je bila v žari.

Če torej primerjamo oba Pečnikova opisa z vsebino obeh žganih grobov, kot sta vpisana v inventarni knjigi Naravoslovnega muzeja pod najdiščem Rudolfswert (glej prepis inventarne knjige na koncu članka), potem je na dlani, da gre prav za najdbe iz obeh izgubljenih črnomaljskih grobov. Potrebno je zamenjati le amforo z lončkom, pa se obe grobni celoti povsem ujemata s Pečnikovim popisom. Pripomniti pa moramo, da smo hkrati z amforo zamenjali tudi žari, saj ima pitos iz drugega groba preozek vrat, da bi šla vanj ročasta posoda. Pečnik namreč pravi (glej opis zgoraj), da je bila amfora najdena v veliki žari. Grob 4/2 iz Črnomlja smo torej rekonstruirali iz naslednjih najdb, ki so bile v inventarni knjigi zmotno vpisane pod najdišče Rudolfswert: dveh latvic (inv. št. 66193 in 66194), žare (inv. št. 66184) in amfore (inv. št. 66185).

1. Amfora iz rjavo žgane gline (66185). Premer 16,2 cm, višina 10,6 cm. **T. 9: 1.**
2. Latvica iz rjavo žgane gline (66194). Na najširšem obodu ima prevrtan držaj. Premer 26,6 cm, višina 9,2 cm. **T. 9: 2.**
3. Latvica iz rjavo žgane gline (66193). Premer 23,3 cm, višina 10,6 cm. **T. 9: 3.**
4. Pitos iz rjavo žgane gline (66184). Pod največjim obodom ima razčlenjeno plastično rebro. Premer 35 cm, višina 36,8 cm. **T. 9: 4.**

Grob 3. Pečnik: *Skeletgrab, 1,5 m tief, Kopf gegen Westen, nur 2 Tongefässe, 2 Schüsseln.*

Grob smo delno rekonstruirali z dvema latvicama (inv. št. 66198 in 66199), ki sta v Naravoslovnem muzeju inventarizirani pod najdiščem Rudolfswert in oznako Hügel IV Grab 3 (glej prepis inventarne knjige na koncu članka). Ostali dve glinasti posodi, ki ju v popisu omenja Pečnik, sta očitno izgubljeni.

1. Latvica iz rjavo žgane gline (66199). Premer 21 cm, višina 7,4 cm. **T. 10: 1.**
2. Latvica iz rjavo žgane gline (66198). Premer 26 cm, višina 9,6 cm. **T. 10: 2.**

Grob 4. Pečnik *Skeletgrab, 1 m tief, Kopf gegen Norden, nur 1 Tongefäss.*
Posoda, ki jo omenja Pečnik, je izgubljena.

Grob 5. Pečnik: *Skeletgrab, Kopf gegen Osten, 1,5 m tief, nur 1 Tongefäss.*
Posoda, ki jo omenja Pečnik, je izgubljena.

Gomila 5

Pečnik: *Der Hügel war 10 m lang, 9 m breit, 2,5 m hoch.*⁸

Grob 1. Pečnik: *Brandgrab 2,5 m tief, eine grosse Urne mit Steinplatten bedeckt, die Urne mit einer Schüssel bedeckt, drin befand sich Brand von einer Leiche, in der grossen Urne noch eine kleine Urne, gut erhalten ohne Beigaben.*

Grob, ki ga je Pečnik dokaj natančno opisal, smo rekonstruirali iz najdb, ki so v Naravoslovnem muzeju inventarizirane pod najdiščem Rudolfswert. Kot smo izčrpno pojasnili že v komentarju h grobu 4/2 (glej str. ...), je bilo možno vsebino groba uskladiti s Pečnikovimi podatki na ta način, da smo žaro in amforo iz gr. IV/2 zamenjali z žaro in lončkom iz gr. I/3 (glej prepis inventarne knjige na koncu članka). S tem je postala vsebina gr. I/3⁹ identična Pečnikovemu opisu gr. 1 iz gomile 5. Ta grob torej sestavljajo žara (inv. št. 66192), latvica (inv. št. 66187) in lonček (inv. št. 66195).

1. Pitos iz rjavo žgane gline (66192). Premer 30 cm, višina 28,2 cm. **T. 10: 3.**
2. Lonček s koničnim vratom iz rjave gline (66195). Premer 9 cm, višina 7,2 cm. **T. 10: 4.**
3. Latvica iz rjave gline (66186). Premer 21,4 cm, višina 7,4 cm. **T. 10: 5.**

Grob 2. Pečnik: *Skeletgrab, 2,70 m tief, Kopf gegen Norden, Grab mit vielen Steinplatten umgelegt und mit Steinplatten bedeckt, 50 cm tief in die Erde ausgegraben, 2,50 m lang, 1 m breit, bei Kopfe 2 Haarnadel, männliches Grab, weil in Zeiten der Hallstädter Periode haben Männer Haarnadel getragen, bei Kopfe auch ein grosses Messer und eine Lanze, am Ende der Füsse 2 Tongefässe, Skelet noch gut erhalten besonders Kopf — Skelet und Schenkeln mit guten Zähnen gut erhalten.*

Grob smo rekonstruirali z neinventariziranimi najdbami, ki so shranjene v keramičnem depoju Naravoslovnega muzeja. Obe posodi, ki ju omenja Pečnik, sta izgubljeni.

1. Bronasta večglava igla s stožčastim zaključkom. Velikost 20 cm. **T. 11:** 1.
2. Bronasta igla z uvito glavico. Velikost 7 cm. **T. 11:** 2.
3. Fragmentiran železen ukrivljen nož. Velikost 27,7 cm. **T. 11:** 3.
4. Železna sulična ost. Velikost 19 cm. **T. 11:** 4.

Gomila 6

Grob 1. Pečnik: *Skeletgrab 2,25 m tief, Kopf gegen Norden, wieder mit grossen Steinplatten bedeckt und mit grossen Steinplatten umgelegt, bei Kopfe 1 eiserner Dolch und 1 grosses Messer, das Eisen ist von der weichen Erde ganz vernichtet, am Ende der Füsse 2 Tongefässe.*

Sledeč Pečnikovemu opisu smo lahko iz neinventariziranega gradiva, ki je shranjeno v keramičnem depoju Naravoslovnega muzeja, odbrali le fragmentiran nož. Velik nož, za katerega pravi Pečnik, da je bil popolnoma razjeden, očitno ni ohranjen, prav tako pa manjkata tudi obe posodi.

1. Fragmentiran železen nož. Velikost 14,8 cm. **T. 11:** 5.

Grob 2. Pečnik: *Skeletgrab 1,50 m tief, Kopf gegen Norden, nur am Ende der Füsse eine Schüssel.*

Latvica, ki jo omenja Pečnik, manjka.

Grob 3. Pečnik: *Skeletgrab 1,20 m tief, Kopf gegen Osten. Nur zwei Tongefässe.*
Posodi, ki ju omenja Pečnik, manjkata.

Grob 4. Pečnik: *Skeletgrab 2 m tief, Kopf gegen Osten, nur 2 Tongefässe.*
Posodi, ki ju omenja Pečnik, manjkata.

Gomila 7

Pečnik: *Der Hügel war 6 m lang, 5 m breit, 2,5 m hoch.*

Grob 1. Pečnik: *Skeletgrab mit grossen Steinen umgelegt und mit Steinplatten bedeckt. Kopf gegen Norden nur am Ende der Füsse 1 Tongefäss.*

Posoda, ki smo jo uvrstili v ta grob, je v Naravoslovnem muzeju inventarizirana pod oznako Rudolfswert Hügel 3 Grab 1 (glej prepis inventarne knjige na koncu članka). Inventarna knjiga se torej s Pečnikovim opisom ujema, napačno je navedeno le najdišče.

1. Lonec iz rjave gline (66191). Premer 19,2 cm, višina 19 cm. **T. 11:** 6.

Grob 2. Pečnik: *Skeletgrab 2,5 m tief, Kopf gegen Osten nur am Ende der Füsse 2 Tongefässe.*

Posodi, ki ju omenja Pečnik, manjkata.

Gomila 8

Pečnik: *Der Hügel war 15 m lang und 10 m breit, 3 m hoch.*

Grob 1. Pečnik: *Skeletgrab nur 1,5 m tief Kopf gegen Norden, ein Bronzernes Halsring, 2 schöne verzierte Armbänder mehr ungewöhnliche, mehrere dünne gebrochene Armbänder, am Ende der Füsse ein Tongefäss.*

Najdbe, ki jih omenja Pečnik, so izgubljene.

Grob 2. Pečnik: *Skeletgrab 2,70 m tief Kopf gegen Osten, beim Kopfe 1 schönes Dolch mit schönen bronzernen Griff, Eisen von weicher Erde ganz vernichtet, Dolch war sehr schön und 1 Lanze, am Ende der Füsse 2 Tongefässe 1 sehr grosse gelbe grichische System, mit schönen ungewöhnlichen Hänkeln, mit Fuss, so grosse diese System noch nicht gefunden, schade dass von weicher Erde schwarze Verzierung ganz abgerissen ist.*

Oba kovinska predmeta iz tega groba (meč in sulična ost) sta še neinventarizirana in shranjena v keramičnem depozu dunajskega Naravoslovnega muzeja. Krater pa je v inventarni knjigi zmotno vključen pod oznako Novo mesto brez podatkov o gomili in grobu (glej prepis inventarne knjige na koncu članka).

1. Železen meč z bronastim ročajem, ki ima v sredini odebelitev. Ročaj se na vrhu zaključuje v treh obročkih, od katerih sta stranska dva odlomljena. Konica rezila manjka. Velikost 51 cm. **T. 12: 1.**
2. Fragmentirana železna sulična ost. Velikost 29,4 cm. **T. 12: 2.**
3. Krater iz rumeno žgane gline. Ročaja, ki sta postavljena na ramena, imata na vrhu svitkasta nastavka (66202). Premer 34 cm. **T. 12: 3.**

Grob 3. Pečnik: *1 Brandgrab 1 m tief grosse Urne ganz zusammen verdrückt.*
Pitos, ki ga omenja Pečnik, je izgubljen.

Grob 4. Pečnik: *Skeletgrab Kopf gegen Osten, 2 m tief nur 2 Tongefässe.*

Grob smo rekonstruirali iz posod, ki sta v inventarni knjigi Naravoslovnega muzeja inventarizirani pod najdiščem Rudolfswert Hugel 4, Grab 4 (glej prepis inventarne knjige na koncu članka). Vsebina groba po inventarni knjigi se torej s Pečnikovim popisom povsem ujema.

1. Skodela iz rjavo žgane gline. Na ramenu je okrašena s plastičnimi bradavicami in vrezanimi visečimi polkrogi (66201). Premer 15,5 cm, višina 11,2 cm. **T. 12: 4.**
2. Skodela iz rjavo žgane gline (66200). Premer 18,2 cm, višina 12,7 cm. **T. 12: 5.**

*

Na tabelah 13 in 14 objavljamo vse preostale najdbe iz črnomaljskih gomil in sicer:

- a) gradivo, ki nima ohranjenih grobnih celot
- b) gradivo, ki smo ga na osnovi Pečnikovih popisov izločili iz grobov
- c) gradivo, ki ima napačne grobne oznake in ga tudi s pomočjo Pečnikovih popisov nismo mogli identificirati.

Gradivo, ki nima ohranjenih grobnih celot

1. Fragment bronaste čolničaste fibule (P 4365).¹⁰ Velikost 6,4 cm. **T. 13: 1.** Predmet je bil najden pri rigolanju gomile 1 in ga je v Ljubljano poslal F. Šetina iz Črnomlja.
2. Bronast vozlast torqvies (P 4363). Premer 13,7 cm. **T. 13: 6.** Predmet je bil najden pri rigolanju gomile 1 in ga je v Ljubljano poslal F. Šetina iz Črnomlja.
3. Bronast gumb (P 4366). Premer 2,3 cm. **T. 13: 15.** Predmet je bil najden pri rigolanju gomile 1 in ga je v Ljubljano poslal F. Šetina iz Črnomlja.
4. Pet jantarjevih jagod (P 4364). **T. 13: 4.** Najdene so bile pri rigolanju gomile 1, v Ljubljano pa jih je poslal F. Šetina iz Črnomlja.
5. Fragmenti narokvice iz železnega traku (P 4368). **T. 13: 12.** Najdeni so bili v gomili 1, v Ljubljano pa jih je poslal F. Šetina iz Črnomlja.
6. Železna zapestnica (37673). Premer 8 cm. **T. 13: 9.** Najdena je bila v gomili 3.
7. Železna zapestnica (37673). Premer 6,5 cm. **T. 13: 10.** Najdena je bila v gomili 3.
8. Železna zapestnica (37673). Premer 7,5 cm. **T. 13: 11.** Najdena je bila v gomili 3.
9. Spirala (saltaleon) iz bronaste žice. Velikost 1,5 cm. **T. 13: 3.** Najdena je bila v gomili 3.
10. Glinasto vretence, bikonične oblike (neinventarizirano) Premer 4 cm. **T. 13: 14.**
11. Lonec iz rjavo žgane gline (66203). Na ramenu je okrašen z bradavicami, pod katerimi so vrezani viseči polkrogi. Premer 31 cm, višina 25,5 cm. **T. 14: 4.** Lonec je v Naravoslovnem muzeju na Dunaju inventariziran pod oznako Rudolfswert I.

Gradivo, ki smo ga na osnovi Pečnikovih opisov
izločili iz grobov

1. Fragmentiran lok bronaste čolničaste fibule, ki je okrašen z vrezanim ornamentom (37676). Velikost fragmenta 2,6 cm×1,5 cm. **T. 13:** 2. Predmet je bil izločen iz groba 4/1.
2. Ogrlica iz bronastih valjčkov (37640). **T. 13:** 5. Predmet je bil izločen iz gr. 1/1.
3. Železen fragment (66197). Velikost 7,4 cm. **T. 13:** 7. Predmet je bil izločen iz gr. 4/2.
4. Fragmentirana železna nanožnica (66196). Premer 9 cm. **T. 13:** 8. Predmet je bil izločen iz gr. 4/1.
5. Fragmentiran svinčen obroček (37652). Premer 1,4 cm. **T. 13:** 13. Predmet je bil izločen iz gr. 1/2.
6. Glinasto vretence, okrašeno z navpičnimi pasovi drobnih luknjic; vsak pas ima tri vrste (37666). Premer 5,6 cm, višina 4,6 cm. **T. 13:** 16. Predmet je bil izločen iz gr. 2/3.

Gradivo, ki ima napačne grobne oznake
in ga tudi s pomočjo Pečnikovih opisov
nismo mogli identificirati

1. Skodela iz rjavo žgane gline (66188). Premer 19,3 cm, višina 14 cm. **T. 14:** 1. Posoda je v dunajskem Naravoslovnem muzeju inventarizirana pod oznako Rudolfswert Hügel II, Grab 2.
2. Lonec s stožčastim vratom iz rjavo žgane gline (66189). Premer 18,8 cm, višina 18,5 cm. **T. 14:** 2. Posoda je v Naravoslovnem muzeju inventarizirana pod oznako Rudolfswert Hügel II, Grab 2.
3. Pitos iz rjavo žgane gline (66183). Premer 24,5 cm, višina 23 cm. **T. 14:** 3. Posoda je v Naravoslovnem muzeju inventarizirana pod oznako Rudolfswert Hügel I, Grab 1.

DODATEK

Prepis inventarne knjige Naravoslovnega muzeja na Dunaju z najdbami iz Črnomlja, ki so napačno zavedene pod najdišče Novo mesto.

Rudolfswert, einzelne Hügel

Hügel I, Grab 1

66183 Kugelbauchige, kleine Urne, aus braunem, geglättetem Ton, mit trichterförmigem Hals; H. 23, Dm. d. Basis 10, Dm. d. Wölbung 24,5, Dm. d. Randes 18; beschädigt. Inhalt: etwas Leichenbrand.

Hügel I, Grab 3

66184 Grosse, kugelbauchige Urne aus braunem Ton mit trichterförmig ausladendem Hals, unter der Bauchwölbung eine plastische Fingertupfenleiste; H. 36,5, Dm. d. Basis 14, Dm. d. Wölbung 35, Dm. d. Randes 24,2.

66185 Kleines, urnenförmiges Gefäß aus braunem Ton mit 2 Bandhenkeln, konischem Unterteil und geschweiftem Halsschulterteil; H. 11, Dm. d. Basis 7, Dm. d. Wölbung 13, Dm. d. Randes 11,5.

Hügel I, Grab 23? oder 3

66186 Große Schüssel aus braunem, geglättetem Ton, mit eingezogenem Rand und Lappenwarze; H. 7,5, Dm. d. Basis 8, Dm. d. Wölbung 21,7, Dm. d. Randes 20,3.

Hügel II, Grab 1

66187 Tiefe Schüssel aus braunem, geglättetem Ton, mit abgesetzter, hohler Basis, kantig eingezogenem Rand und Lappenwarze; H. 8, Dm. d. Basis 12, Dm. d. Wölbung 20, Dm. d. Randes 18.

Hügel II, Grab 2

66188 Tiefe, urnenförmige, große Schale aus braunem Ton, mit hochgezogenem Bandhenkel, mit rundem Boden und Umbo und abgesetztem, geschweiftem Hals; H. 10,5, mit Henkel 14, Dm. d. Umbo 9, Dm. d. Wölbung 19,3, Dm. d. Randes 19.

66189 Kleine Urne aus braunem Ton, mit konischem Unterteil, hohem konischen Hals und ausladendem Rand, mit Warzen, beschädigt; H. 18,5, Dm. d. Basis 8, Dm. d. Wölbung 18,8, Dm. d. Randes 14.

Hügel II, Grab 5

66190 Tiefes Schälchen aus braunem geglättetem Ton, mit hochgezogenem Bandhenkel, urnenförmig, mit runden Boden und Umbo. Schultereinzug und geschweiftem Hals, beschädigt; H. 6, mit Henkel 8, Dm. d. Wölbung 11,3, Dm. d. Randes 10,3, Dm. d. Umbo 4.

Hügel III, Grab 1

66191 Urne aus braunem Ton, hoch, doppelkonisch, mit Schulterfurche und weitem, geschweiftem Hals, Schulter mit girlandeförmigen Ritzlinien verziert; H. 19, Dm. d. Wölbung 19, Dm. d. Randes 16,2.

Hügel IV, Grab 2

66192 Bauchige Urne aus braunem Ton, mit konischem Unterteil, abgesetztem, geschweiftem Hals und weit ausladendem Rand, mit plastischer Bauchumlaufleiste; H. 28,5, Dm. d. Basis 12, Dm. d. Wölbung 30, Dm. d. Randes 22.

66193 Tiefe Schüssel aus braunem geglättetem Ton, mit konischem Unterteil, eingezogenem Rand; H. 11, Dm. d. Basis 6, Dm. d. Wölbung 23,3, Dm. d. Randes 21,3.

66194 Grosse, tiefe Schüssel aus braunem, geglättetem Ton, mit konischem Unterteil, eingezogenem Rand und Ösenwarze, beschädigt; H. 11, Dm. d. Basis 9, Dm. d. Wölbung 25,2, Dm. d. Randes 23,5.

66195 Kleines urnenförmiges Töpfchen aus braunem Ton, mit abgesetzter, eingedellter Basis, abgesetztem, konischem Hals und ausladendem Rand; H. 7,2, Dm. d. Basis 4, Dm. d. Wölbung 9, Dm. d. Randes 6,8.

66196 Bruchstücke eines dünnen, zerfressenen, eisernen Fußringes, 2 Stück.

66197 Bruchstücke eines eisernen Stiftes, 2 Stück.

Hügel IV, Grab 3

66198 Grosse, tiefe Schüssel aus braunem Ton mit konischem Unterteil, und eingezogenem Rand; H. 10,2, Dm. d. Basis 9, Dm. d. Wölbung 26, D. d. Randes 24.

66199 Tiefe Schüssel aus braunem geglättetem Ton, mit eingedellter Basis, konischem Unterteil und eingezogenem Rand; H. 8, Dm. d. Basis 8, Dm. d. Wölbung 21, Dm. d. Randes 19,5.

Hügel IV, Grab 4

66200 Tiefe, urnenförmige Schale aus braunem Ton, mit eingedellter Basis, bauchig, mit eingezogener Schulter, geschweiftem, bis zylindrischem Hals und hochgezogenem Bandhenkel; H. 9,5, mit Henkel 12,7, Dm. d. Wölbung 18,2, Dm. d. Randes 16,5, Dm. d. Basis 7.

66201 Tiefe, urnenförmige Schale aus braunem Ton, mit konischem Unterteil, mit Bauchwulst und konischer Schulter, geschweiftem bis zylindrischen Hals und hochgezogenem Bauchhenkel, Schulter verziert mit von konzentrischen Furchen... Spitzenwarzen, Henkel gesattelt; H. 9, mit Henkel 11,2, Dm. d. Basis 6,5, Dm. d. Wölbung 15,5, Dm. d. Randes 12,5.

Rudolfswert ohne Angabe von Hügel und Grab

66202 Große, kugelbauchige Amphora aus gelbem Ton, auf hohlem, konischem Fuß mit kurzen, trichterförmig ausladendem Rand und zwei schulterständigen Bandhenkeln mit näpfchenartigen Aufsätzen, defekt; H. 34, Dm. d. Basis 13, Dm. d. Wölbung 34, Dm. d. Randes 24,5.

Rudolfswert I

66203 Bauchige Urne aus braunem Ton, mit Schulterfurchen und geschweiftem, ausladendem Hals, verziert an der Schulter mit von konzentrischen Furchen umgebenen Warzen, beschädigt; H. 25,5, Dm. d. Basis 12, Dm. d. Wölbung 31, Dm. d. Randes 20.

¹ Dular, AV 24 (1973) 563 ss.

² Originalna seznama hrani Naravoslovni muzej na Dunaju, prepisa, po katerih smo povzeli Pečnikov tekst, pa Narodni muzej v Ljubljani.

³ Inventarna knjiga dunajskega Naravoslovnega muzeja št. 37635—37678.

⁴ Po dosedanjih podatkih sta bili v Novem mestu za dunajski muzej prekopani le dve gomili, ki sta inventarizirani pod oznakama A in B. Stali sta na Marofu, raziskali pa so ju poleti 1894. leta Rudolf Hoernes, Franc Brattina in Jernej Pečnik (cfr. T. Knez, *Prazgodovina Novega mesta* 1971, 8 in 28).

⁵ To so meč, noža, sulični osti in igli z jesenskih izkopavanj.

⁶ Številke v oklepajih pomenijo inv. št. Naravoslovnega muzeja na Dunaju.

⁷ V našem katalogu nosi ta grob oznako 5/1.

⁸ Gomila 5 ima v Pečnikovem popisu z dne 21. 10. 1896 oznako Hügel I. Kot smo že večkrat omenili, Pečnik jeseni z numeriranjem gomil ni nadaljeval, ampak je gomile, ki jih je prekopal oktobra, prav tako kot tiste, ki jih je raziskal maja, oštevilčil z rimskimi številkami I—IV. Zato smo v našem članku jeseni prekopane gomile označili s številkami 5—8.

⁹ Oznaka groba I/3 v inventarni knjigi dunajskega muzeja je napačna, saj sta bila pri jesenskih izkopavanjih v gomili I odkrita le dva pokopa, medtem ko je bil spomladi odkrit grob I/3 skeleten in ne žgan.

¹⁰ Inv. številka Narodnega muzeja v Ljubljani.

DIE HÜGELGRÄBERNEKROPOLE IN LOKA BEI ČRNOMELJ

Zusammenfassung

Als ich vor Jahren die Veröffentlichung der eisenzeitlichen Nekropole aus Loka bei Črnomelj vorbereitete, betonte ich einleitend, dass es in der Publikation nur einen Teil des Materials aus diesem reichhaltigen Fundort zu erfassen möglich war.¹ Jernej Pečnik, der die Nekropole freigelegt hat, hat nämlich seine Forschungen in zwei Grabungskampagnen durchgeführt: zuerst im April und Mai 1896, als er vier Hügelgräber auf dem Grundstück des Oberlehrers Fran Šetina und eines Bauern aus Črnomelj durchgrub, und dann noch im Oktober desselben Jahres, als er die übrigen vier Hügelgräber in Angriff nahm, die sich auf dem Grundstück von Alojz Fabijan aus Loka befanden. Am Abschluss der jeweiligen Grabungen schickte Pečnik die geborgenen Gegenstände ins Wiener Naturhistorische Museum. So wurde die erste Sendung aus Novo mesto am 9. Mai 1896 abgeschickt, die zweite am 20. Oktober

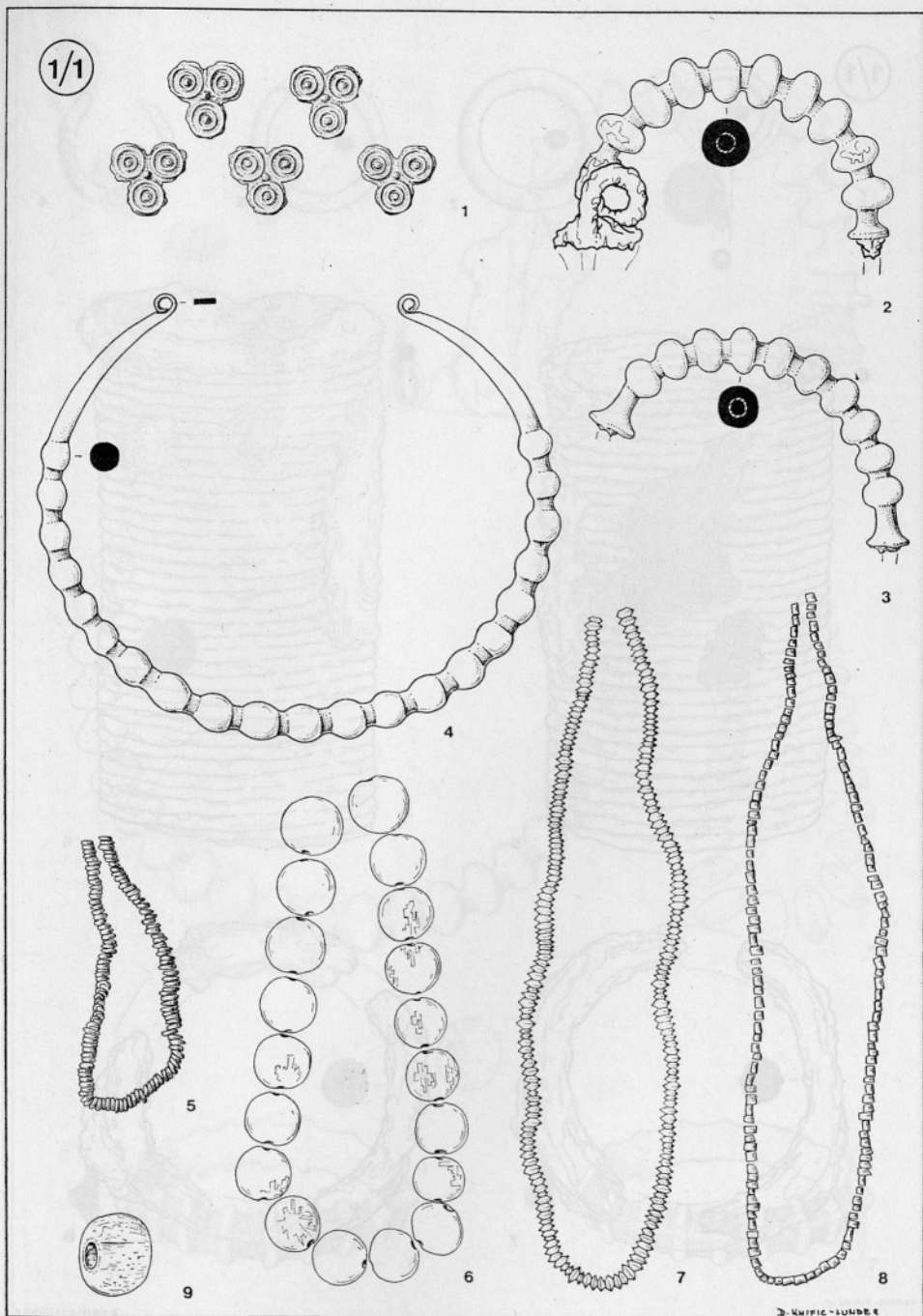
desselben Jahres. Den Funden legte Pečnik jedesmal auch ein kurzes Verzeichnis der Gegenstände nach den einzelnen Hügelgräbern und Gräbern bei.²

Als später die Funde aus Loka im Wiener Naturhistorischen Museum inventarisiert wurden, wurde ins Inventarbuch unter diesen Fundort nur das Fundgut aus Pečniks Frühjahrsgrabungen eingetragen.³ Leider waren jedoch die Grabverbände nicht vollständig, darin fehlte nämlich praktisch die gesamte Töpferware. Auch die Funde aus Pečniks im Oktober erfolgten Grabungen gerieten an einen unbekanntem Ort. So ist leicht zu verstehen, dass ich in der ersten Veröffentlichung im AV 24 (1973) nur jene Funde publiziert habe, die im Inventarbuch des Wiener Museums unter dem Fundort Črnomelj inventarisiert waren. Die Veröffentlichung war also nicht vollständig, was ich im einleitenden Kapitel deutlich hervorgehoben habe.

Voriges Jahr führte indessen ein glücklicher Zufall dazu, dass auch ein ansehnlicher Teil des übrigen Črnomelj-Materials entdeckt wurde. Dazu trug am meisten der Kustos des Dolenjski muzej, Tone Knez, bei, der während der Vorbereitung seiner Veröffentlichung der hallstättischen Nekropolen aus Novo mesto feststellte, dass unter dem dortigen, im Wiener Naturhistorischen Museum verwahrten Material auch Funde aus vier Hügelgräbern (bezeichnet mit den römischen Ziffern I—IV) erscheinen, für die es jedoch keinerlei Angaben darüber gibt, dass sie je in Novo mesto ausgegraben worden wären.⁴ Tone Knez übermittelte diese Feststellung Dragan Božič, der auf den Gedanken kam, dass es sich möglicherweise eben um das verschollene Material aus den Hügelgräbern in Črnomelj handeln könnte. Die genaue Durchsicht der Funde aus Pečniks Aufzeichnungen ergab, dass die Gegenstände, unter denen Keramik überwiegt, tatsächlich aus Loka bei Črnomelj stammen. Bald wurde auch klar, dass es sich um die Funde aus beiden Grabungsaktionen Pečniks (Mai und Oktober) handelt, die aus ungeklärten Gründen vereint und irrtümlicherweise Novo mesto zugeschrieben worden waren. So wurde nach mehr als 75 Jahren schliesslich auch die zweite Hälfte des Črnomelj-Materials identifiziert, denn im Depot des Wiener Museums war ausser den keramischen Gefässen auch ein Teil der nicht inventarisierten Metallfunde verborgen gewesen.⁵

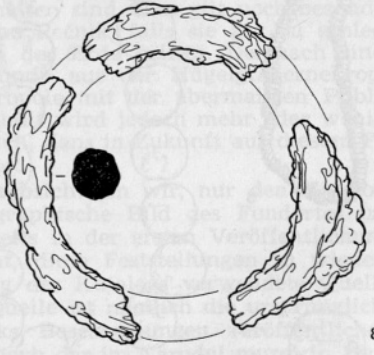
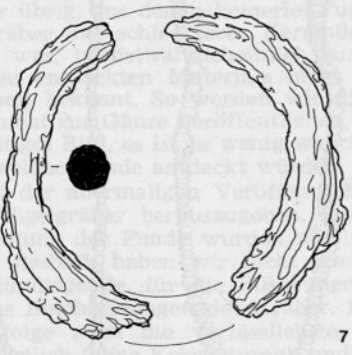
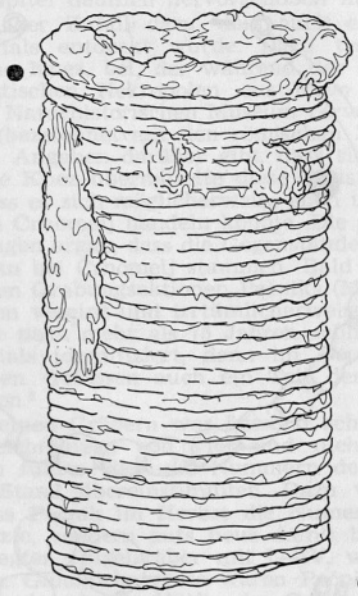
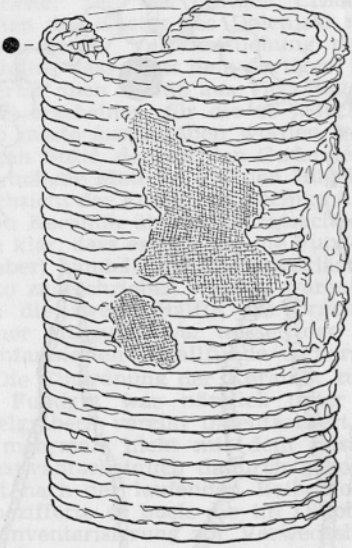
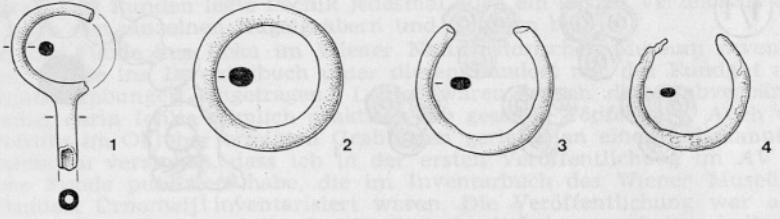
Die Einordnung der Keramik zu den einzelnen Gräbern war äusserst schwierig. Das Fundgut war nämlich unter den Bezeichnungen von vier und nicht acht Hügelgräbern vereint inventarisiert, was dazu führte, dass die Nummern der Gräber mehrmals nicht mit dem tatsächlichen Stand übereinstimmten. Dazu war es höchstwahrscheinlich dadurch gekommen, dass Pečnik im Herbst die Numerierung nicht nach der laufenden Reihenfolge fortsetzte, sondern aufs neue damit begann. So bezifferte er auch die im Oktober freigelegten Hügelgräber mit I—IV, was bei der Inventarisierung zur Verwechslung führte. Glücklicherweise waren Pečniks Beschreibungen einiger Gräber so genau, dass mehr als die Hälfte der Gefässe nach den Grabverbänden eingeordnet werden konnte. Das gesamte Material liess sich allerdings nicht identifizieren. Ebenso blieb noch eine beträchtliche Anzahl solcher Gräber übrig, aus denen keinerlei Funde erhalten sind. Dies gilt noch besonders für die Gräber mit schlechterer Keramik, welche Pečnik, falls sie gar zu schlecht erhalten war, höchstwahrscheinlich einfach in der Erde beliess. Demnach sind trotz des neu entdeckten Materials nicht alle Funde aus der Hügelgräbernekropole in Črnomelj bekannt. So werden wir die Nekropole mit der abermaligen Publikation zwar nicht zur Gänze veröffentlichen, vorgestellt wird jedoch mehr oder weniger ihr endgültiges Bild, es ist ja wenig wahrscheinlich, dass in Zukunft aus diesem Fundort noch welche Funde anteckt würden.

Bei der abermaligen Veröffentlichung beabsichtigen wir, nur den Katalog aller acht Hügelgräber herauszugeben. Das topographische Bild des Fundortes und die Auswertung der Funde wurden nämlich bereits in der ersten Veröffentlichung vorgelegt, deshalb haben wir nicht die Absicht, diese Feststellungen zu wiederholen. Die grundlegende, für die Zusammenstellung des Katalogs verwendete Quelle sind Pečniks Beschreibungen der Gräber. Diese Quelle ist nämlich die ursprüngliche und demzufolge auch die verlässlichste. Pečniks Beschreibungen veröffentlichen wir wortwörtlich (ohne Korrekturen), und zwar nach der im Narodni muzej in Ljubljana verwahrten Abschrift. Der besseren Übersicht wegen veröffentlichten wir sie in Kursschrift, wogegen unser Kommentar in gewöhnlicher Schrift gedruckt ist.

T. 1: Loka pri Črnomlju, 1 — 8 = 1:2
 Taf. 1: Loka bei Črnomelj, 1 — 8 = 1:2

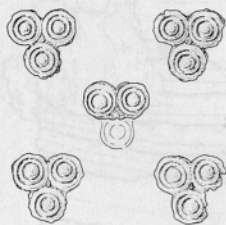
1/1

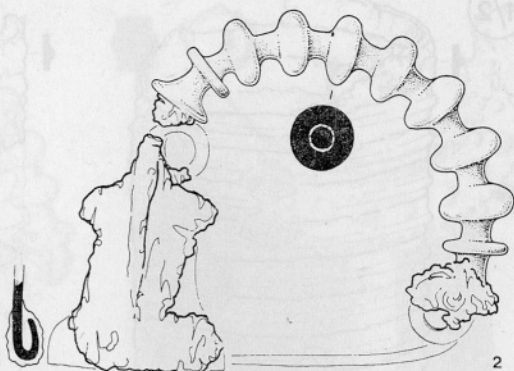
D. KNIFIC-LUNBER

T. 2: Loka pri Črnomlju, 1 — 8 = 1:2
Taf. 2: Loka bei Črnomelj, 1 — 8 = 1:2

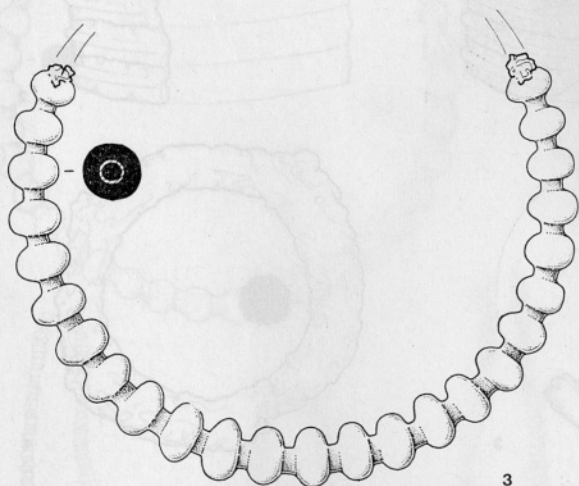
1/2

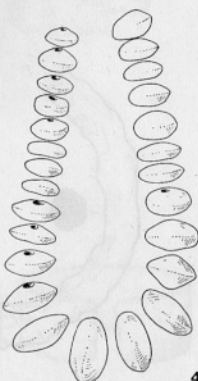
1

2

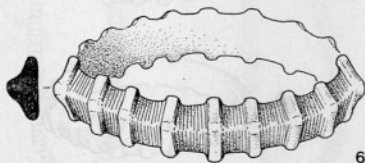
3

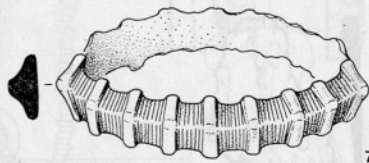
4

5

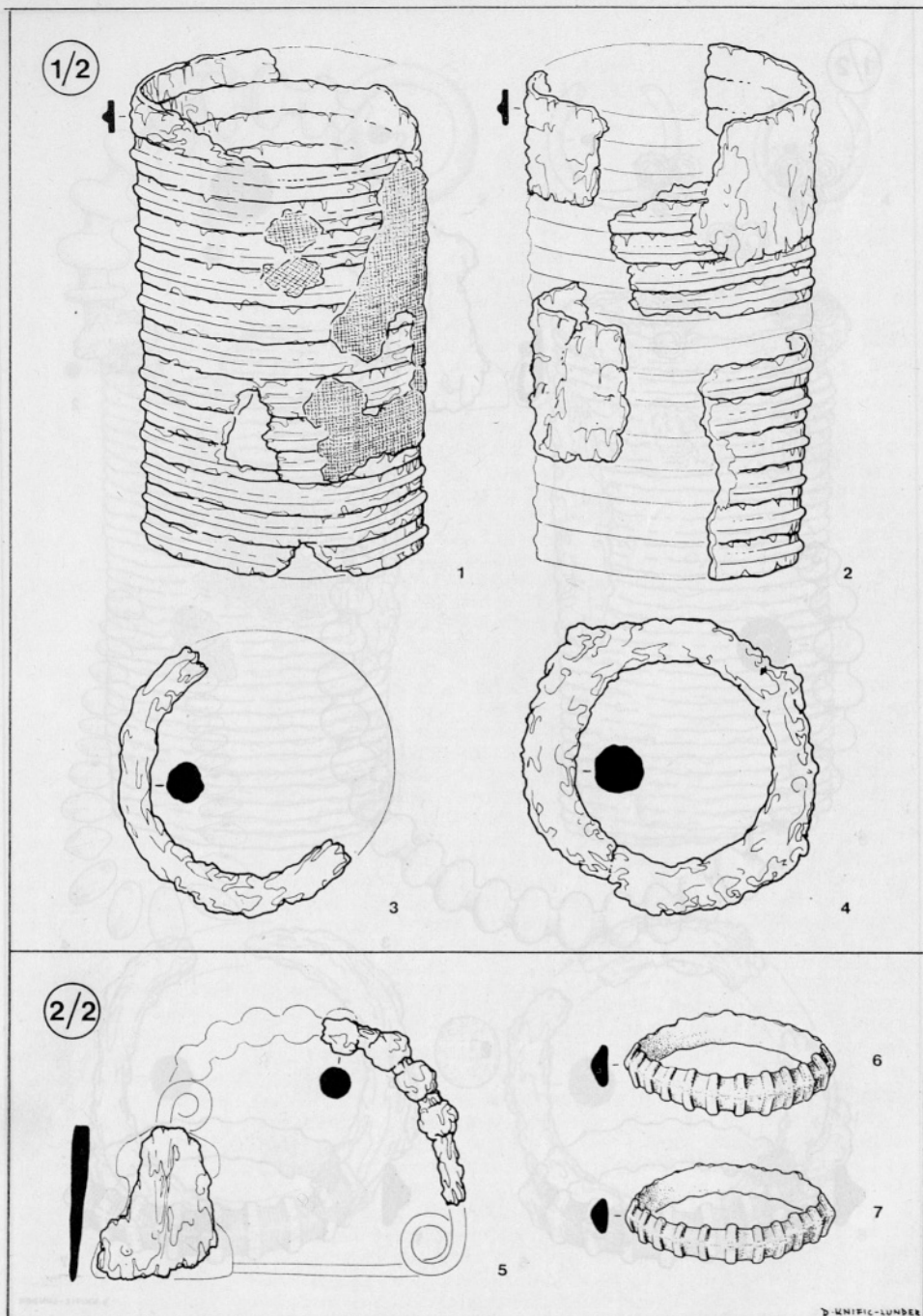
6

7

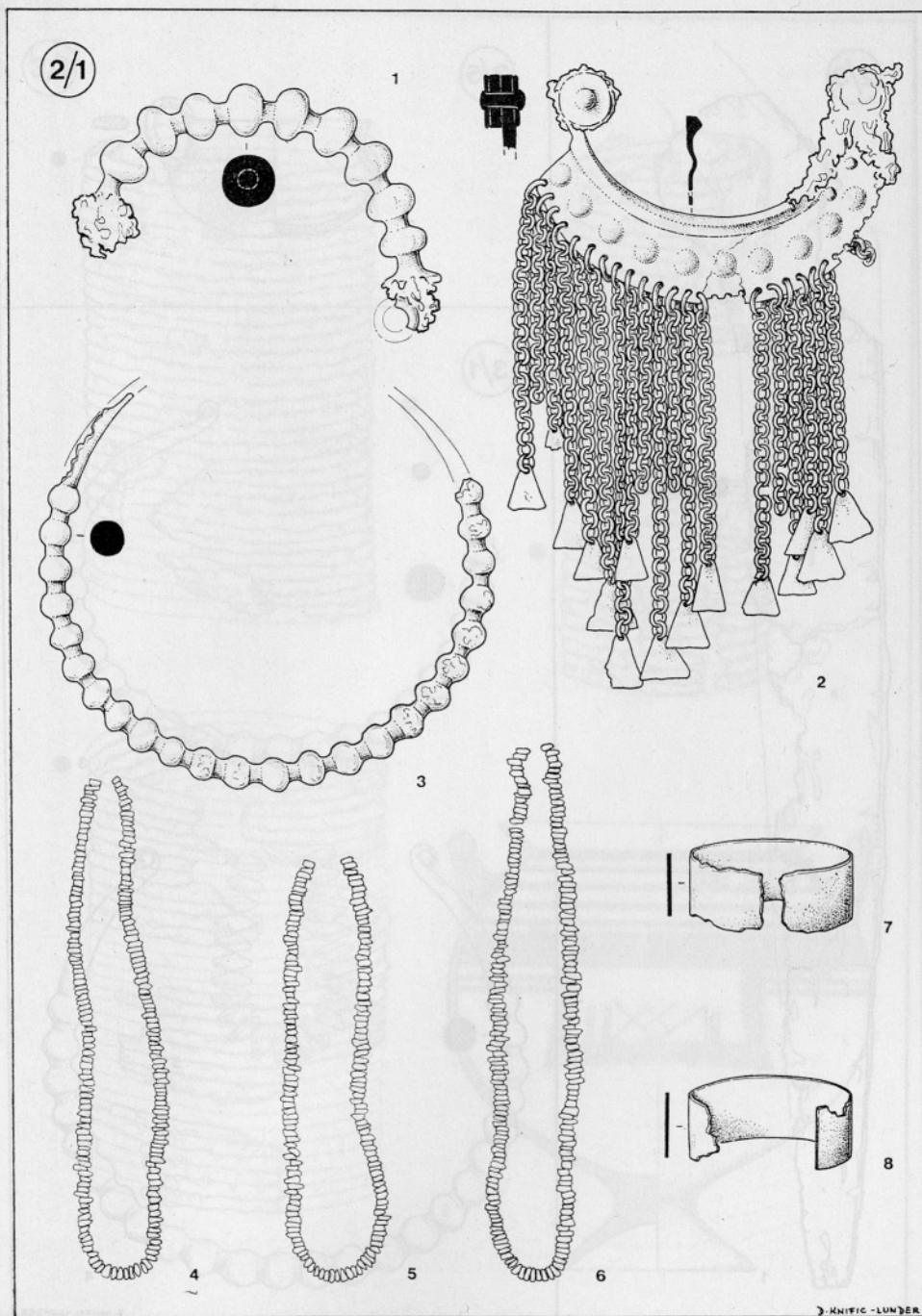
J. KNIFIC-LUBER

T. 3: Loka pri Črnomlju, 1 — 7 = 1:2
Taf. 3: Loka bei Črnomelj, 1 — 7 = 1:2

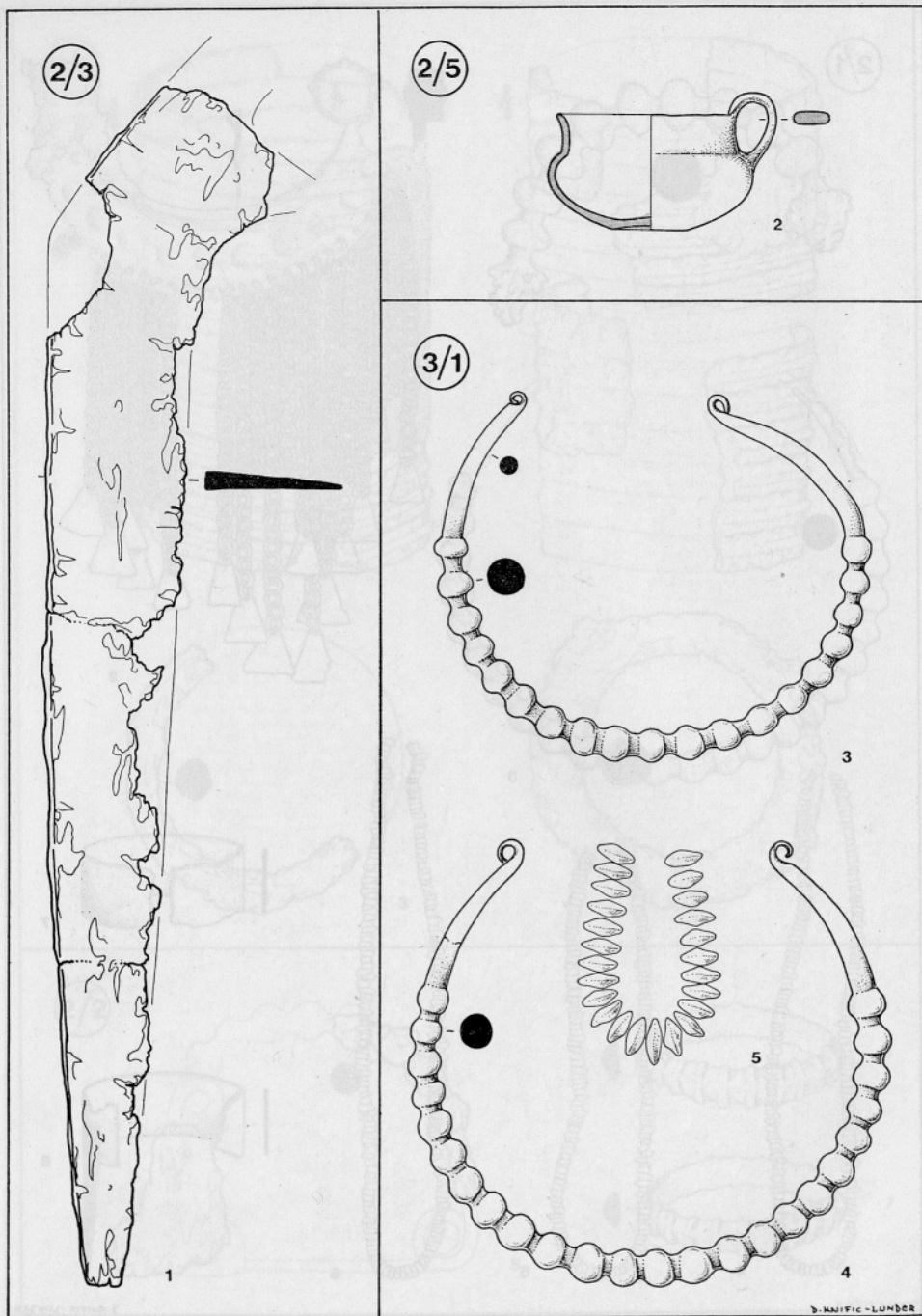
T. 4: Loka pri Črnomlju, 1 — 7 = 1:2

Taf. 4: Loka bei Črnomelj, 1 — 7 = 1:2

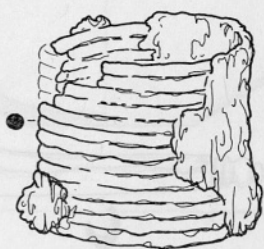
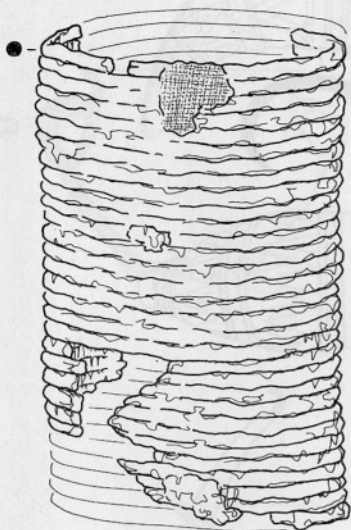
T. 5: Loka pri Črnomlju, 1 — 8 = 1:2

Taf. 5. Loka bei Črnomelj, 1 — 8 = 1:2

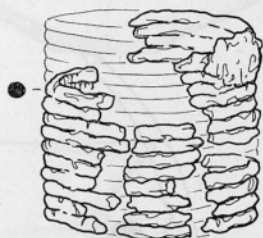
T. 6: Loka pri Črnomlju, 1 — 4 = 1:2
 Taf. 6: Loka bei Črnomelj, 1 — 4 = 1:2

3/1

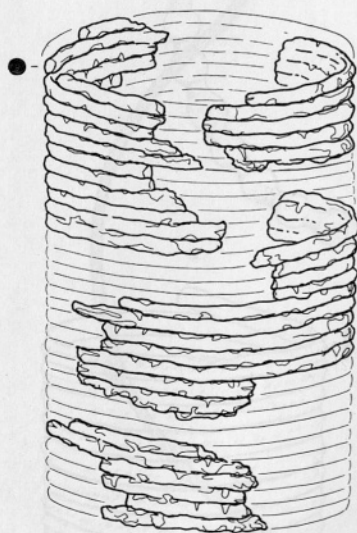

3

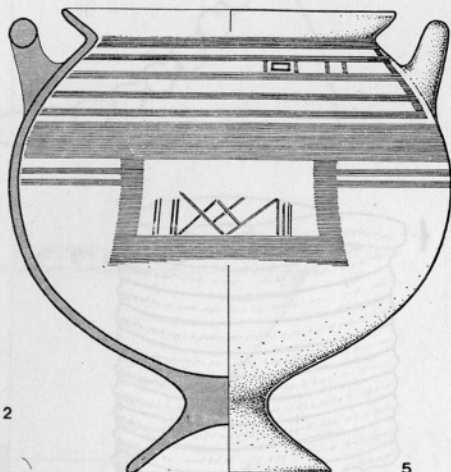
1

4

2

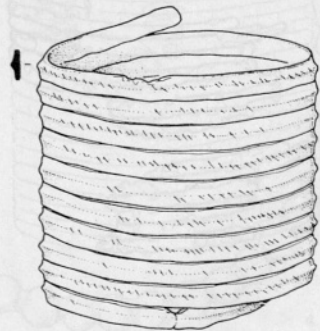
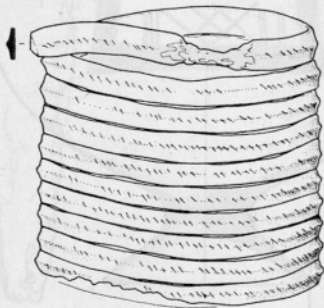
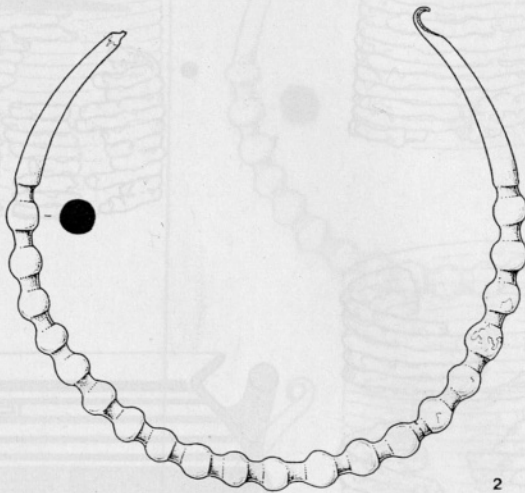
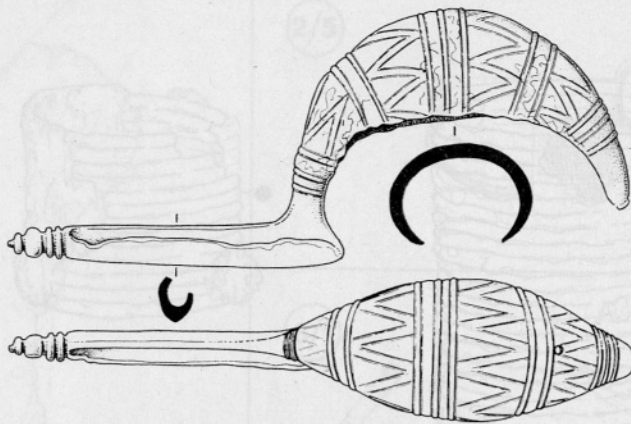
5

3-KNIFIC-LUNDBER

T. 7: Loka pri Črnomlju, 1 — 4 = 1:2; 5 = 1:4

Taf. 7: Loka bei Črnomelj, 1 — 4 = 1:2; 5 = 1:4

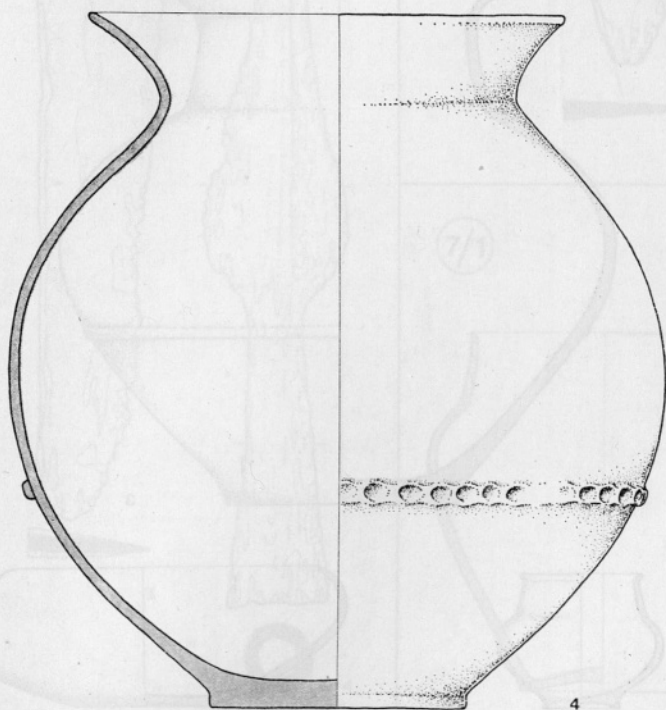
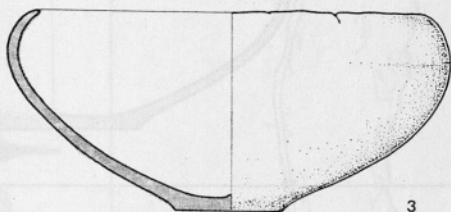
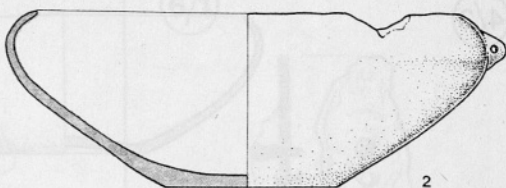
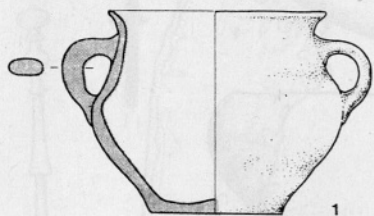
4/1

D. WITFIC-LUNDER

T. 8. Loka pri Črnomlju, 1—4 = 1:2
Taf. 8: Loka bei Črnomelj, 1—4 = 1:2

4/2

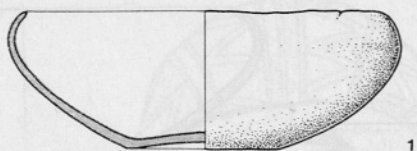

KNIFIC-LUNDBER

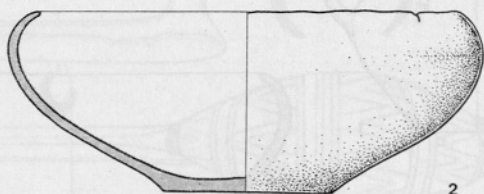
T. 9: Loka pri Črnomlju, 1—4 = 1:4

Taf. 9: Loka bei Črnomelj, 1—4 = 1:4

4/3

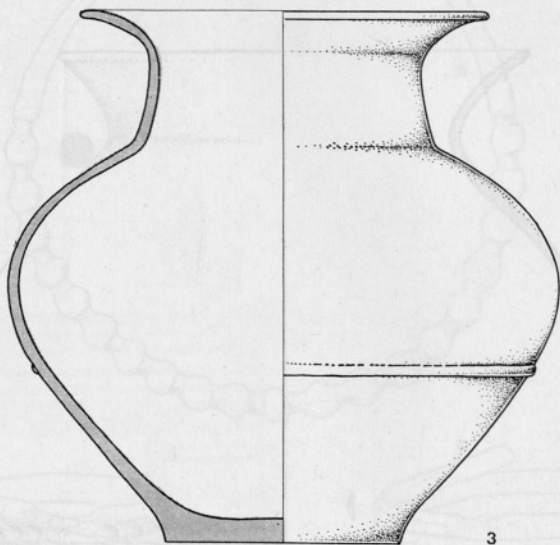

1

2

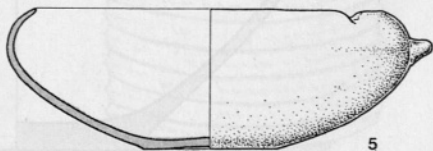
5/1

3

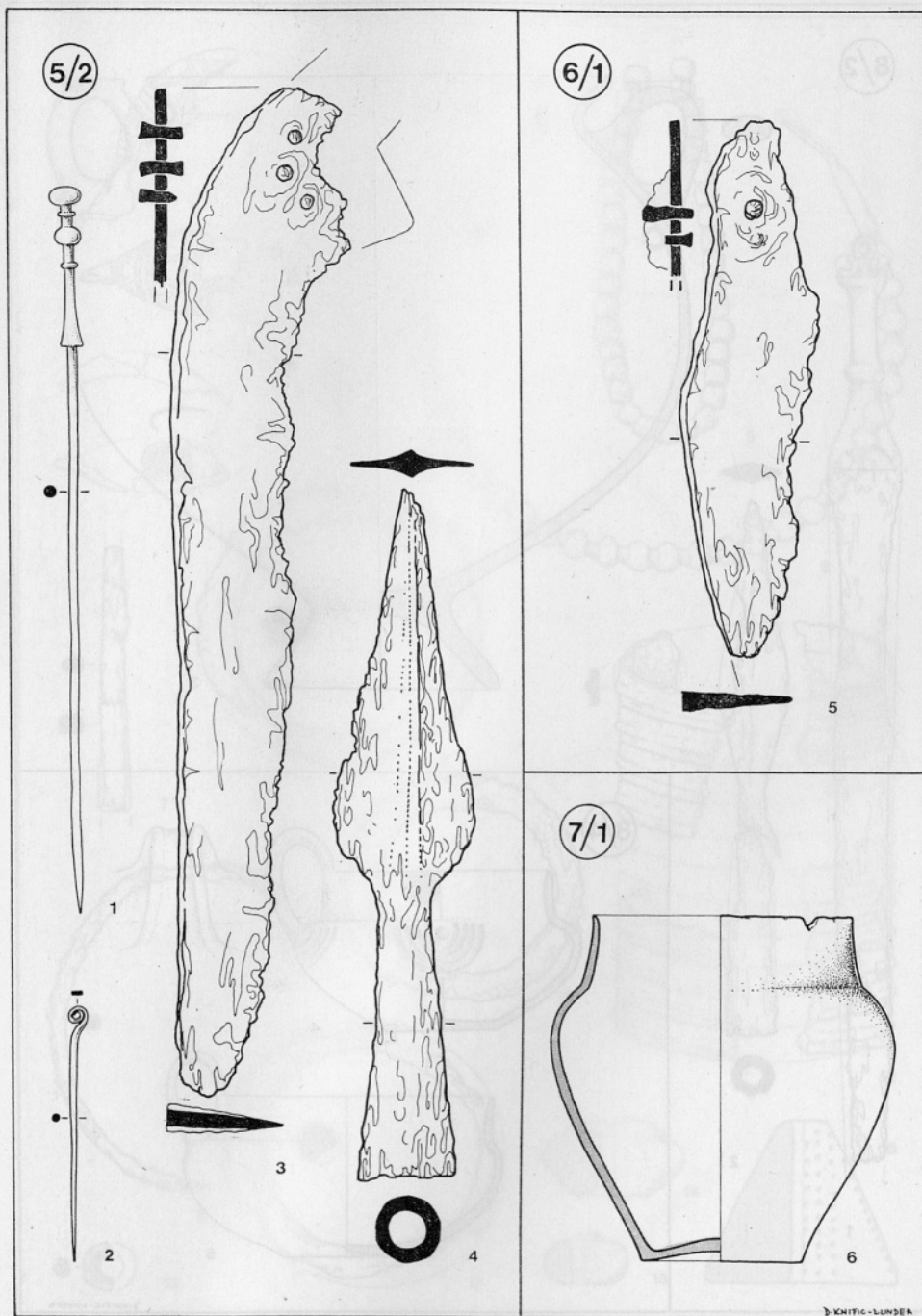
4

5

KNJIC-LINJA

T. 10: Loka pri Črnomlju, 1 — 5 = 1:4
Taf. 10: Loka bei Črnomelj, 1 — 5 = 1:4

T. 11: Loka pri Črnomlju, 1 — 5 = 1:2; 6 = 1:4
 Taf. 11: Loka bei Črnomelj, 1 — 5 = 1:2; 6 = 1:4

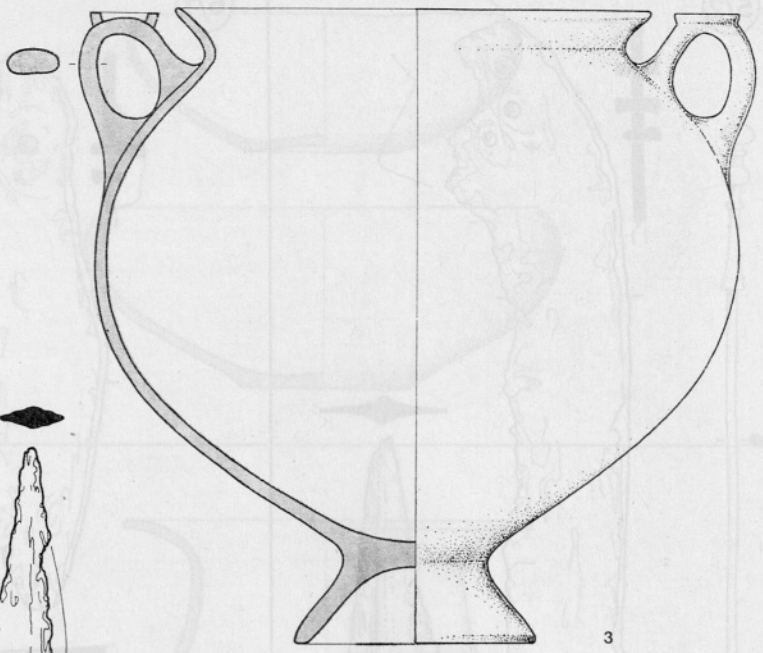
8/2

1

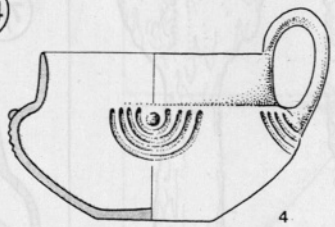

2

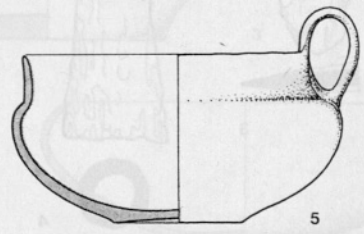
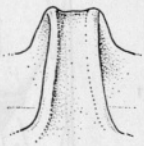

3

8/4

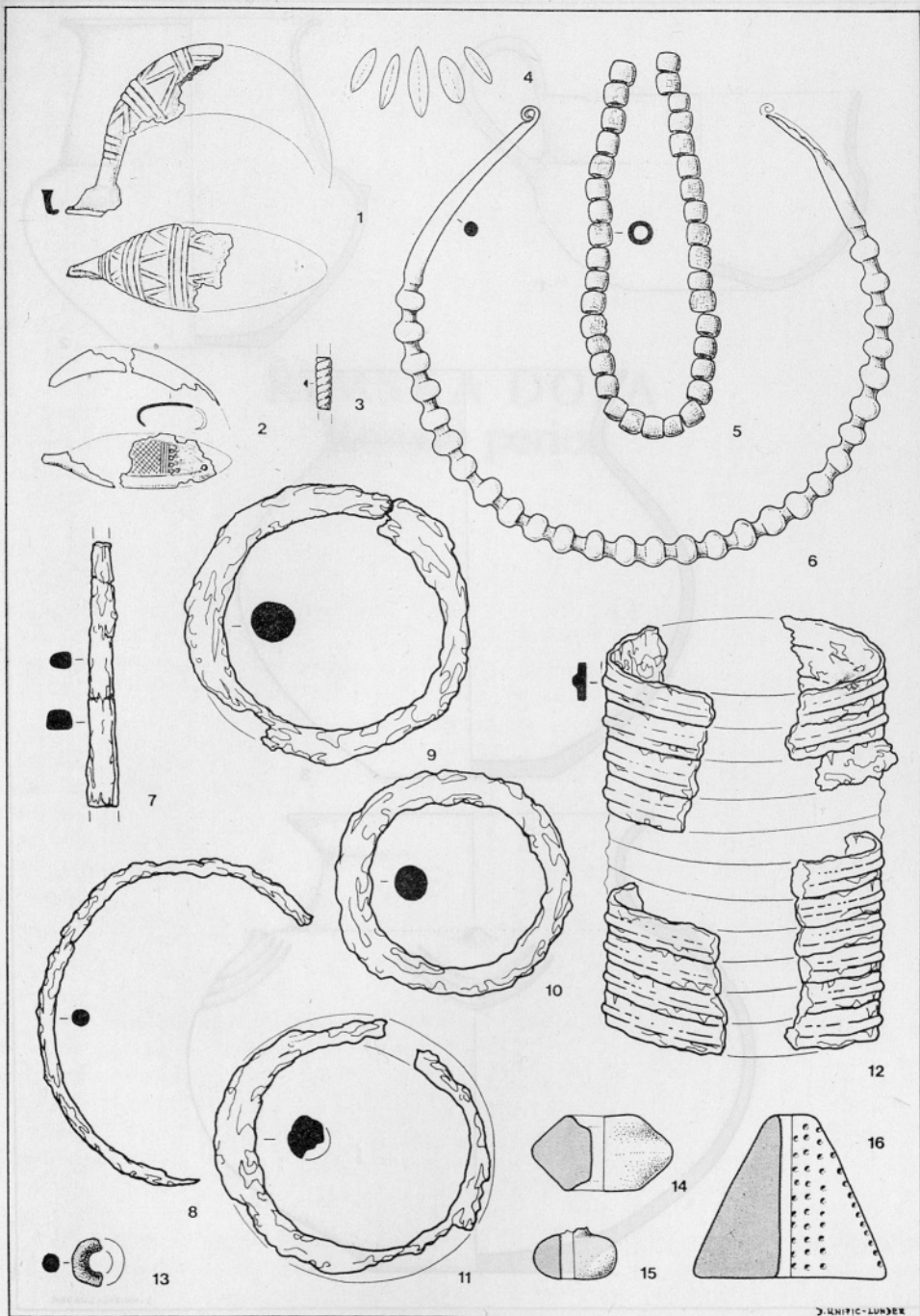
4

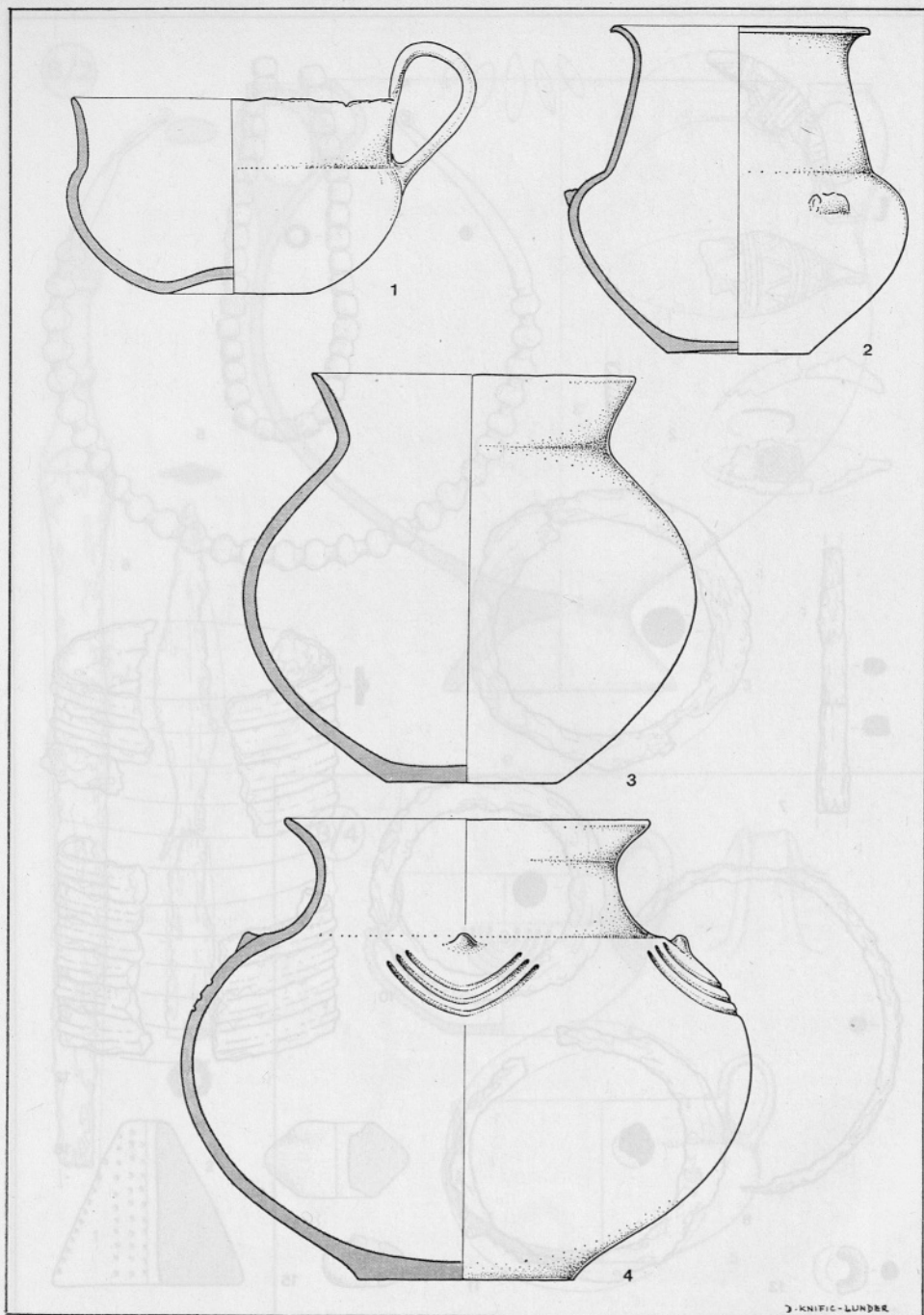
5

J. KNJIC-LUNDEK

T. 12: Loka pri Črnomlju, 1 — 5 = 1:4
Taf. 12: Loka bei Črnomelj, 1 — 5 = 1:4

T. 13: Loka pri Črnomlju, 1 — 16 = 1:2
 Taf. 13: Loka bei Črnomelj, 1 — 16 = 1:2

T. 14: Loka pri Črnomlju, 1 — 4 = 1:4
 Taf. 14: Loka bei Črnomelj, 1 — 4 = 1:4